

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Gewijzigde Aanbestedingswet
2012

ons kenmerk
ECLBR/U201601042
Lbr. 16/057

datum
12 juli 2016

Samenvatting

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 is op 1 juli 2016 in werking getreden. Met het wetsvoorstel worden de nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen omgezet in nationale wetgeving. Ook de Gids Proportionaliteit en het ARW zijn op enkele punten aangepast aan de nieuwe wetgeving. De nieuwe aanbestedingsrichtlijnen bieden meer ruimte voor innovatie en ook wat meer flexibiliteit.

Belangrijke wijzigingen die van belang zijn voor gemeenten:

- Toepassen van Uniform Europees Aanbestedingsdocument
- Drie (sub)gunningscriteria: beste prijs-kwaliteit, levenscycluskosten en laagste prijs
- Nieuwe uitsluitingsgronden zoals past performance
- Publicatieplicht bij sommige wijzigingen in de opdracht
- Nieuw regime "sociale en specifieke diensten"
- Nieuwe procedure van het innovatiepartnerschap
- Specifieke regels voor het verlenen van dienstenconcessies

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Gewijzigde Aanbestedingswet 2012	ons kenmerk ECLBR/U201601042 Lbr. 16/057	datum 12 juli 2016

Geacht college en gemeenteraad,

De besteding van gemeentelijke middelen vindt voor een aanzienlijk deel plaats via aanbestedingen, waaronder Europese aanbestedingen. De Europese aanbestedingswetgeving is gewijzigd en om die reden is de Aanbestedingswet 2012 aangepast. Met deze ledenbrief informeren wij u over de belangrijkste wijzigingen van de Aanbestedingswet 2012 en welke gevolgen deze hebben voor gemeenten.

Belangenbehartiging VNG en resultaten

De VNG staat voor de praktische toepasbaarheid van de aanbestedingsregels en een goede balans tussen middel en doel. We zien dat de inkoop- en aanbestedingspraktijk bij gemeenten helaas steeds minder een economische discipline binnen een wetgevend kader is maar eerder andersom.

Daarom lieten we de Tweede Kamer ten tijde van de behandeling van het wetsvoorstel weten dat we met méér regels juist verwijderd raken van de doelstellingen van de wet, zoals het vergroten van de toegang van het MKB en het verlagen van de administratieve lasten.

Hoewel de Tweede Kamer de Aanbestedingswet 2012 op enkele punten heeft geamendeerd, constateren we met tevredenheid dat de inkoop- en aanbestedingspraktijk niet volledig is dichtgeregeld. Gemeenten houden ruimte om gemotiveerd eigen afwegingen en keuzes te maken.

We hebben ons duidelijk uitgesproken tegen een verplichte tendervergoeding van gemeenten aan ondernemers. Dit is ook uiteindelijk niet in de wet opgenomen, waarmee een flinke kostenpost en risico op misbruik van deze verplichting voor gemeenten is voorkomen.

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

1. Achtergrond

Als aanbestedende diensten hebben gemeenten bij de inkoop van werken, leveringen en diensten te maken met aanbestedingsregels. In 2013 trad de nationale wet in werking waarin regels zijn opgenomen voor overheidsopdrachten boven en onder de Europese drempels: de Aanbestedingswet 2012. Sommige bepalingen in deze wet werden nader uitgewerkt in verschillende richtsnoeren, zoals de Gids Proportionaliteit. Via het Aanbestedingsbesluit ontstond de verplichting voor gemeenten en andere aanbestedende diensten om ook deze richtsnoeren toe te passen.

2. Overzicht wijzigingen Aanbestedingswet 2012

In 2011 presenteerde de Europese Commissie nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen ter herziening en modernisering van de Europese aanbestedingsregels. Inzet van de nieuwe richtlijnen was om aanbestedende diensten meer ruimte en flexibiliteit te bieden op onder andere de terreinen van innovatie en duurzaamheid.¹

[Richtlijn 2014/24/EU](#) ziet op de klassieke sectoren (werken, leveringen en diensten) en richtlijn 2014/25/EU op de speciale sectoren (zoals water, energie en transport). Ook introduceerde de Europese Commissie met richtlijn 2014/23/EU een aparte [richtlijn voor concessies](#).

Ook Nederland moet de nieuwe Aanbestedingsrichtlijnen en Concessierichtlijn omzetten in nationale wetgeving. Via het wetsvoorstel tot wijziging van de Aanbestedingswet 2012 voorziet de minister van Economische Zaken (EZ) in deze omzetting. Ook de nieuwe regels voor concessies worden geïmplementeerd in de Aanbestedingswet 2012. We adviseren gemeenten om naast de Memorie van Toelichting ook de richtlijnteksten zoals de considerans te raadplegen, om zo een volledig begrip van bepaalde bepalingen uit de Aanbestedingswet te krijgen.

Tijdens een plenair debat op 9 maart 2016 is het wetsvoorstel van de minister in de Tweede Kamer besproken en geamendeerd. In dit debat werd ook de evaluatie van de Aanbestedingswet 2012 meegenomen. Naar aanleiding van de evaluatie gaat de minister van EZ inzetten op een betere toepassing van de aanbestedingsregels via het traject van ['Beter aanbesteden'](#).

Op 1 juli 2016 is de gewijzigde Aanbestedingswet 2012 in werking treden. Bepalingen die in Deel 1 van de wet staan gelden voor alle opdrachten, dus zowel voor opdrachten boven als onder de Europese drempels. Deel 2 van de wet ziet op bovendrempelige opdrachten. Bijna alle nieuwe of gewijzigde bepalingen zien op aanbestedingen boven de Europese drempels voor werken, leveringen en diensten (soms geldt er eigen drempelwaarde).²

¹ [Groenboek modernisering aanbestedingsregels](#), Europese Commissie 27 januari 2011.

² Werken €5.225.000 en leveringen/diensten €209.000.

2.1 Uniform Europees Aanbestedingsdocument – art. 2.102

In Nederland hebben we steeds gewerkt met een zgn. Eigen Verklaring, waarin een ondernemer verklaart dat hij voldoet aan o.a. de uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen die binnen een aanbesteding worden gesteld. Per 1 juli 2016 kwam deze Eigen Verklaring te vervallen en moeten gemeenten het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) gebruiken. Het UEA is het Europese standaardformulier dat moet worden toegepast bij aanbestedingen zowel boven als onder de Europese aanbestedingsdrempels.

De Europese Commissie heeft voor het UEA een online tool ontwikkeld. PIANOo (Kenniscentrum aanbesteden) meldt dat aanbestedende diensten en ondernemers in de praktijk problemen ondervinden met het controleren van het door hen gegenereerde of ingevulde document. Het ministerie van Economische Zaken ontwikkelt daarom een interactief pdf-formulier, dat naar verwachting begin juli 2016 beschikbaar is via pianoo.nl. Gemeenten kunnen het interactieve pdf-formulier vanaf dat moment invullen, beveiligen en toevoegen aan hun aanbestedingsdocumenten.

2.2 EMVI en levenscycluskosten – art. 2.114 e.v.

Op de grond van de gewijzigde Aanbestedingswet kunnen aanbestedende diensten voortaan de Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) vaststellen aan de hand van één of meer van de volgende drie gunningscriteria:

- a) beste prijs-kwaliteitverhouding;
- b) laagste kosten berekend op basis van kosteneffectiviteit, zoals levenscycluskosten;
- c) laagste prijs.

Een combinatie van de gunningscriteria binnen een aanbesteding is ook mogelijk, dus bijvoorbeeld beste prijs-kwaliteitverhouding en laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit.

Let op: beste prijs-kwaliteitverhouding en laagste prijs kenden we al als gunningscriteria. Onder het vorige regime stond EMVI voor de beste prijs-kwaliteitverhouding, maar in het gewijzigde wettelijke regime staat EMVI voor het overkoepelende begrip voor alle drie de gunningscriteria.

Bij gunningscriterium b) kan worden gedacht aan levensduurkosten, zodat niet alleen de verwerfkosten een rol spelen maar ook kosten van onderhoud en verwijdering of kosten toegerekend aan externe milieueffecten. Op deze manier kan de gemeente bijvoorbeeld bij de bouw van een sportcentrum niet alleen bouwkosten, maar ook kosten voor energie en onderhoud voor een langere duur meenemen in de aanbesteding en zo invulling geven aan haar duurzaamheidsambities.

Net zoals onder het vorige regime hanteert de wet het gunningscriterium van de beste prijs-kwaliteitverhouding (het oude EMVI) als uitgangspunt. Wil je als gemeente gunnen op gunningscriterium b) of c) dan moet dit worden gemotiveerd. Ook voor opdrachten beneden de

drempelwaarde schrijft het Aanbestedingsreglement voor Werken (ARW 2016) het gebruik van beste prijs-kwaliteitverhouding als hoofdregel voor.

2.3 Uitsluitingsgronden – art. 2.86, 2.87 en 2.88

Uitsluitingsgronden bieden de gemeente het kader om partijen uit te sluiten van de aanbesteding, bijvoorbeeld omdat een inschrijver is veroordeeld voor fraude of omkoping.

Kinderarbeid en andere vormen van mensenhandel, terroristische misdrijven en het niet betalen van belastingen of sociale zekerheidspremies zijn in de gewijzigde Aanbestedingswet nieuw toegevoegd aan het lijstje van verplichte uitsluitingsgronden. Ook nieuw is dat de terugkijktermijn niet vier jaar maar vijf jaar is geworden. Voor alle verplichte uitsluitingsgronden geldt dat er sprake moet zijn van een onherroepelijke veroordeling door een rechter tot maximaal vijf jaar voorafgaand aan de aanbesteding.

Ook bij de facultatieve uitsluitingsgronden (art. 2.87) zijn meerdere nieuwe gronden toegevoegd. De terugkijktermijn is hier echter verkort naar maximaal drie jaar in plaats van vier jaar. De nieuwe gronden zijn:

- schendingen op het gebied van milieu, sociaal en arbeidsrecht
- overtreding van de mededinging
- belangenconflict in de zin van artikel 1.10b van de Aanbestedingswet 2012
- vervalsing mededinging wegens betrokkenheid bij de voorbereiding (art. 2.51)
- aanzienlijke tekortkomingen bij eerdere opdrachten
- valse verklaringen
- onrechtmatige beïnvloeding van de besluitvorming
- niet voldaan aan het betalen van belastingen en/of sociale verzekeringspremies (verschil met art. 2.86 is dat hier geen sprake hoeft te zijn van een onherroepelijke uitspraak)

Een belangenconflict betreft bijvoorbeeld de situatie waarin personeelsleden van de gemeente die betrokken zijn bij de aanbestedingsprocedure financiële of andere persoonlijke belangen hebben bij de uitkomst van de procedure. Vervalsing van de mededinging kan spelen als een partij betrokken was bij de voorbereiding van de gemeentelijke aanbesteding (bijv. als adviseur) en vervolgens ook inschrijft op de opdracht indien hij een voorsprong heeft ten opzichte van andere inschrijvers.

Past performance

Tot nu toe was het niet mogelijk om partijen uit te sluiten bij een nieuwe aanbesteding, als zij eerder bij de uitvoering van een opdracht tekortschoten. Onder het nieuwe regime wordt dit wel mogelijk, maar hier zijn enkele (strikte) voorwaarden aan verbonden. Het moet gaan om aanzienlijke of voortdurende tekortkomingen. Hiervan is in ieder geval sprake als een rechter wanprestatie heeft vastgesteld. Het kan ook gaan om tekortkomingen die hebben geleid tot

vroegtijdige beëindiging, schadevergoeding of andere vergelijkbare sancties van een aanbestedende dienst. Bij de toepassing van deze uitsluitingsgrond hoeft het niet om tekortkomingen te gaan die je als gemeente zelf hebt ondervonden bij een specifieke ondernemer. Uitsluiting is ook mogelijk op basis van tekortkomingen van deze ondernemer bij andere aanbestedende diensten. Het kunnen toepassen van deze uitsluitingsgrond vraagt daarom om een goede dossieropbouw en contractmanagement door opdrachtgevers.

Bij alle uitsluitingsgronden geldt dat de gemeente de ondernemer in kwestie in de gelegenheid moet stellen om te bewijzen dat hij voldoende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid aan te tonen. Artikel 2.88 biedt de mogelijkheid af te zien van toepassing van de dwingende en facultatieve uitsluitingsgronden om dwingende redenen van algemeen belang of als uitsluiting niet proportioneel is, gezien de verstreken tijd sinds veroordeling en het voorwerp van de opdracht.

2.4 Wezenlijke wijziging – art. 2.163a e.v.

Op basis van jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie geldt het uitgangspunt dat er nieuwe aanbesteding moet plaatsvinden bij een wezenlijke wijziging tijdens de aanbesteding of de uitvoering van een opdracht. In de gewijzigde Aanbestedingswet wordt de jurisprudentie met betrekking tot wezenlijke wijzigingen gecodificeerd.

Niet-wezenlijke wijziging: art. 163g

Voordat de regels met betrekking tot wezenlijke wijzigingen in beeld komen is het goed om de vraag te beantwoorden of er mogelijk sprake is van een niet-wezenlijke wijziging. Deze wijzigingen zijn toegestaan en vereisen dus geen nieuwe aanbesteding. Art. 163g benoemt deze niet-wezenlijke wijzigingen. Hiervan is o.a. sprake als de opdracht niet materieel verschilt van de oorspronkelijke opdracht. Bijvoorbeeld als kernbedingen (prijs en aard van de werkzaamheden) hetzelfde blijven of slechts marginale wijzigingen worden doorgevoerd. Of als de wijziging niet leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de overheidsopdracht. Voor dit type wijzigingen geldt geen publicatieplicht. Uiteraard kan de gemeente vanuit het oogpunt van transparantie er wel voor kiezen om de wijziging bekend te maken.

De-minimis en uitzonderingen

Als de gemeente echter constateert dat er sprake is van een wezenlijke wijziging, kan zij nog onderzoeken of de wijziging valt onder de “de minimis”-bepaling of dat er een beroep kan worden gedaan op een toegestane uitzondering. De “de minimis”-bepaling (art. 163b) houdt in dat er geen

nieuwe aanbesteding hoeft plaats te vinden als het bedrag waarmee de wijziging gepaard gaat lager is dan:

- de Europese aanbestedingsdrempel, en
- 10% van de waarde van de oorspronkelijke overheidsopdracht voor leveringen en diensten of 15% van de waarde van de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken, en
- de wijziging de algemene aard van de overheidsopdracht niet wijzigt.

Deze eisen gelden cumulatief maar dit type wijziging hoeft niet bekend te worden gemaakt.

De uitzonderingen zijn limitatief opgesomd in de artikelen 2.163c tot en met 2.163f, hieronder kort samengevat:

- de aanbestedingsstukken bevatten een herzieningsclausule;
- aanvullende werken, diensten of leveringen zijn noodzakelijk geworden;
- onvoorziene omstandigheden;
- nieuwe opdrachtnemer die oude vervangt vanwege een herzieningsclausule of door rechtsopvolging.

In het geval van noodzakelijke aanvullende werken, diensten of leveringen en bij onvoorziene omstandigheden bent u echter wel verplicht om deze wijziging bekend te maken.

2.5 Nieuwe sociaal regime – art. 2.38 en 2.39

Onder de oude Aanbestedingsrichtlijn voor klassieke sectoren werd een onderscheid gemaakt tussen 2A en 2B-diensten. Op 2A-diensten was het volledige regime van de richtlijn van toepassing en voor 2B-diensten zoals sociale en gezondheidsdiensten gold een verlicht regime. De gedachte achter dit onderscheid was dat deze zgn. 2B-diensten maar een beperkt grensoverschrijdend belang zouden hebben vanwege verschillende culturele tradities binnen lidstaten.

In de nieuwe Aanbestedingsrichtlijn is dit onderscheid vervallen en is voor de categorie 'sociale en andere specifieke diensten' een nieuw verlicht regime ingesteld. Nieuwe opvallende elementen van dit verlichte regime zijn de introductie van een drempelwaarde van €750.000 en de verplichting om boven deze drempel 'sociale en andere specifieke diensten' aan te kondigen of een vooraankondiging te doen. Bij 2B-diensten gold er namelijk geen drempelbedrag en moest alleen achteraf de gunning bekend worden gemaakt.

Let op: met dit nieuwe sociale regime zullen sommige opdrachten die voorheen als een 2B-dienst kwalificeerden nu wel onder het volledige regime komen te vallen, omdat zij in het nieuwe systeem niet onder de categorie 'sociale en andere specifieke diensten' vallen. Zo valt de inhuur van personeel niet langer onder het verlichte regime en moeten gemeenten het volledige richtlijnregime volgen bij een opdrachtwaarde boven de €209.000 (drempelwaarde bij diensten). De gemeente zou in dit geval een Dynamisch Aankoopstelsel (DAS) kunnen hanteren. Dit is een

specifiek elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten.

2.6 Voorbehouden opdracht aan bepaalde organisaties – art. 2.82 en 2.82a

De Aanbestedingswet 2012 kende eerder al de mogelijkheid opdrachten voor te behouden aan sociale werkvoorzieningen als tenminste 50% van de werknemers gehandicapt is. Dit percentage is nu verlaagd naar 30%. Ook zijn 'kansarmen' toegevoegd aan de doelgroep, zodat aanbestedende diensten de mogelijkheid hebben opdrachten voor te behouden aan ondernemingen die de integratie van arbeidsbeperkten tot doel hebben. De VNG heeft met succes gepleit voor aansluiting van deze bepaling op de ontwikkelingen binnen de participatiewetgeving.

De wet biedt in art. 2.82a verder de mogelijkheid om specifieke diensten op het gebied van gezondheid, sociale en culturele diensten voor te behouden aan bepaalde organisaties. Hoewel de voorwaarden voor toepassing van deze bepaling vrij restrictief zijn, heeft de VNG ook op dit punt met succes gepleit voor opname van de deze bepaling in de wet, omdat deze mogelijkheid naar onze mening past binnen de maatschappelijke trend naar een participatiesamenleving en burgerinitiatieven.

2.7 Keurmerken – art. 2.78a

Met de gewijzigde Aanbestedingswet wordt het mogelijk om te vragen naar een keurmerk in de technische specificaties van de opdracht, in de gunningscriteria of als contractvoorwaarde. Dit was eerder niet mogelijk. Deze nieuwe mogelijkheid is echter wel aan bepaalde (strikte) voorwaarden verbonden. Een belangrijke voorwaarde is dat alleen een keurmerk mag worden gevraagd als de onderliggende keurmerkeisen betrekking hebben op criteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht.

Zo mag je als gemeente ook onder de nieuwe Aanbestedingswet niet vragen naar een specifiek keurmerk als één van de onderliggende eisen van het keurmerk ziet op het algemene ondernemingsbeleid van inschrijvers. Denk bijvoorbeeld aan de eis van een specifiek houtkeurmerk dat de ondernemer zoveel mogelijk digitaal werkt om zo zijn papierverbruik zo laag mogelijk te houden. Bij de inkoop van een bepaald houtproduct kan de gemeente niet dit keurmerk voorschrijven, omdat dit keurmerk niet alleen duurzaamheidseisen stelt aan het product – zoals bijv. hout uit duurzaam beheerde bossen- maar ook aan de ondernemer zelf. In zo'n geval mag de gemeente alleen eisen dat de inschrijver of inschrijving voldoet aan de onderliggende keurmerkeisen die wel verband houden met het voorwerp van de opdracht. Bovendien zal de gemeente ook altijd een ander keurmerk of, als de inschrijver een keurmerk niet tijdig kon verkrijgen, een ander bewijsmiddel moeten aanvaarden waaruit volgt dat de inschrijver of inschrijving voldoet aan de gestelde eisen.

2.8 Innovatie – art. 2.31a e.v.

In de gewijzigde wet zijn de mogelijkheden voor dialoog met de markt en het uitvragen van duurzame en innovatieve oplossingen verruimd. Zo is de procedure van de concurrentiegerichte dialoog versoepeld doordat niet langer de eis geldt dat er sprake moet zijn van een bijzonder complexe opdracht. Wel geldt nog steeds dat het bijvoorbeeld moet gaan om een opdracht waarin niet kan worden voorzien in de behoeften van de aanbestedende dienst zonder aanpassing van gemakkelijk beschikbare oplossingen. De mededingingsprocedure met onderhandeling is de nieuwe benaming voor de onderhandelingsprocedure met aankondiging.

Er wordt ook een nieuwe aanbestedingsprocedure geïntroduceerd: het innovatiepartnerschap. Deze procedure kan de gemeente benutten bij de aanschaf van producten, werken of diensten die nog niet op de markt beschikbaar zijn of om te komen tot een aanmerkelijke verbetering van bestaande producten, werken of diensten.

2.9 Publiek-publieke samenwerking – art. 3.23a e.v.

De Aanbestedingswet 2012 speelt ook een rol als de gemeente een overheidsopdracht verleent aan een andere overheid, bijvoorbeeld een andere gemeente. Uitgebreide informatie hierover is terug te vinden in de VNG Handreiking [‘Publiek-publieke samenwerking en het aanbestedingsrecht’](#). Een interessante wijziging betreft de mogelijkheid tot ‘terugbesteden’. In het geval van verticale samenwerking waren tot nu toe alleen opdrachten van de toezichthoudende aanbestedende diensten aan de gecontroleerde entiteit toegestaan (zgn. ‘top down’ verticale samenwerking genoemd). Het ‘terugbesteden’ van opdrachten van de gecontroleerde entiteit aan de toezichthoudende aanbestedende diensten is nu echter ook mogelijk geworden (zgn. ‘bottom up’ verticale samenwerking genoemd), bijvoorbeeld van een sociale werkvoorziening aan de betrokken gemeenten.

2.10 Dienstenconcessies – art. 2a.1 e.v.

De Aanbestedingswet bevatte al bepalingen voor de gunning van concessies voor werken, zoals de bouw én exploitatie van een parkeergarage. Met de komst van de Concessierichtlijn worden ook regels geïntroduceerd voor de gunning van concessies voor diensten, bijvoorbeeld voor het beheer én exploitatie van lichtmastreclames. De Concessierichtlijn is door de Nederlandse wetgever geïmplementeerd in de gewijzigde Aanbestedingswet.

Concessies zijn ook overheidsopdrachten, met dit verschil dat bij concessieopdrachten sprake is van een opdracht tot de uitvoering van werken of diensten, waarbij een tegenprestatie die de uitvoerder ontvangt bestaat uit het recht het werk of de dienst te exploiteren, hetzij uit dit recht én een betaling. Daarnaast moet de concessieopdracht een exploitatierisico voor de concessiehouder bevatten.

De gewijzigde wet bevat een verlicht regime voor zowel werken- als dienstenconcessies. Dit houdt in dat deze concessies bekend moeten worden gemaakt vanaf een waarde van €5.225.000. De

wet hanteert geen standaard aanbestedingsprocedure voor de gunning van deze concessies. De gemeente kan - met inachtneming van de algemene beginselen- de procedure zelf inrichten. Blijft een dienstenconcessie van de gemeente onder de drempelwaarde van €5.225.000 en de opdracht heeft ook geen grensoverschrijdend belang, dan geldt er dus geen aanbestedingsplicht op grond van de Aanbestedingswet. Wel kan de gemeente ervoor kiezen in haar inkoop- en aanbestedingsbeleid bepalingen op te nemen voor wijze van gunning van concessies onder deze drempelwaarde.

Het zal in de praktijk niet altijd gemakkelijk zijn om een concessie te onderscheiden van bijvoorbeeld een vergunning of een subsidie. Daarom worden hier enkele verschillen benoemd ter afbakening. Zo valt te lezen in de Concessierichtlijn dat de loutere financiering van een activiteit, met name via subsidies, waaraan vaak de verplichting is gekoppeld de ontvangen bedragen terug te betalen wanneer deze niet worden benut voor de voorgenomen doeleinden, niet onder het toepassingsgebied van deze richtlijn valt.

Wat betreft het onderscheid met vergunningen valt te lezen dat handelingen zoals machtigingen of vergunningen, waarbij een overheid de voorwaarden voor de uitoefening van een economische activiteit vaststelt en waarbij het de ondernemer vrijstaat zich uit de uitvoering van werken of verlening van diensten terug te trekken, niet als concessies mogen worden aangemerkt. Waaronder een voorwaarde om een bepaalde verrichting uit te voeren die, normaliter, op verzoek van een ondernemer en niet op initiatief van de aanbestedende dienst wordt verleend. De Memorie van Toelichting op de gewijzigde Aanbestedingswet stelt hierover dat een gemeentelijke vergunning zonder juridisch afdwingbare tegenprestatie geen concessieopdracht is in de zin van de richtlijn.

2.11 Andere wijzigingen Aanbestedingswet 2012

In voorgaande paragrafen is ingegaan op de belangrijkste wijzigingen die voor u als gemeente relevant zijn. Wij adviseren u echter ook om de websites van [PIANOo](#) en [Kenniscentrum Europa decentraal](#) te raadplegen voor een volledig overzicht van de wijzigingen. Hier vindt u ook informatie over nieuwe ontwikkelingen, zoals de toekomstige verplichting voor gemeenten om per 1 juli 2017 elektronisch aan te besteden. Ook vindt u op deze websites handreikingen, instrumenten en nadere informatie om tot een goede invulling te komen van de bepalingen uit de Aanbestedingswet 2012.

3. Wijziging Aanbestedingsbesluit

Een aantal bepalingen uit de gewijzigde Aanbestedingswet 2012 is nader uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur (Aanbestedingsbesluit). Het gaat hier om een uitvoeringsbesluit bij de Aanbestedingswet. Onderdeel van dit gewijzigde besluit zijn de Gids proportionaliteit, het Aanbestedingsreglement Werken 2016 (ARW 2016) en het Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA). Het Richtsnoer leveringen en diensten komt te vervallen,

aangezien er in de praktijk niet veel gebruik van werd gemaakt. Net zoals de gewijzigde wet is het gewijzigde Aanbestedingsbesluit per 1 juli 2016 in werking getreden.

Een richtsnoer om een nadere invulling te geven aan het proportionaliteitsbeginsel binnen aanbestedingen is de Gids Proportionaliteit. Gemeenten en andere aanbestedende diensten zijn verplicht deze Gids toe te passen. Naar aanleiding van de wijzigingen in de Aanbestedingswet is ook de Gids Proportionaliteit op enkele punten aangepast. Zo gaat de Gids nader in op de wettelijke toepassing van het perceelsgebod om het aantal percelen dat aan één inschrijver kan worden gegund te beperken.

4. VNG Modellen inkoop en aanbesteding

De VNG vindt dat professionalisering van de aanbestedingspraktijk niet alleen een kwestie is van (Europese) wetten en regels, maar ook van aanvullend beleid. Daarom sloot de VNG in 2010 een convenant met de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Het doel van dit aanvullende beleid was om richting te geven aan de aanbestedingspraktijk, een verdere professionalisering te ondersteunen en meer uniformiteit tussen gemeenten te bevorderen. Binnen dit kader ontwikkelden we het VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid en het VNG Model Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten. Beide Modellen zijn te raadplegen op de [website van de VNG](#).

Het VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid beschrijft verschillende beleidsmaatregelen die gemeenten in staat stellen een professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid te realiseren. Het VNG Model beoogt een handvat te bieden, door ruimte te laten voor gemeenten om hun eigen beleidskeuzes verder aan te vullen en om hun rol als professioneel opdrachtgever (inclusief het ambitieniveau) op een goede wijze in te vullen.

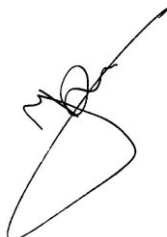
Het VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden is een algemene set van inkoopvoorwaarden bestemd voor de gemeenten die inkopen via het een-op-een aangaan van een overeenkomst met een dienstverlener of leverancier, een overeenkomst sluiten via een meervoudig onderhandse offerteaanvraag of een (Europese) aanbestedingsprocedure. Het betreft een gebalanceerde set inkoopvoorwaarden die een-op-een kan worden overgenomen door gemeenten.

Worden de VNG Modellen aangepast aan de gewijzigde Aanbestedingswet 2012?

Nee, er zijn geen plannen om op korte termijn de Modellen aan te passen. Beide Modellen zijn destijds opgesteld met het oog op de Aanbestedingswet 2012 uit 2013. De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 geeft ons geen aanleiding om de Modellen aan te passen. Eerder is er

ook bewust voor gekozen om het VNG Model Inkoop- en aanbestedingsbeleid als raamwerk in te richten en juist te focussen op beleidskeuzes en niet op het overnemen van wettelijke maatregelen (immers al opgenomen in de Aanbestedingswet 2012).

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop with a smaller loop inside, and a long, thin stroke extending upwards and to the right from the top of the loop.

J. Kriens
Voorzitter directieraad